

CHRISTEN ÉN KIND VAN JE TIJD: JASJE OF SPAGAAT? PREEKFRAGMENTEN

H. Vreugdenhil-Busstra

Ik heb drie preken uitgezocht over hetzelfde onderwerp.

Over bekering, naar Zondag 33 (omdat dat ook het onderwerp was bij Coornhert en Erasmus/Luther). Van alle drie geef ik het begin (\pm 1 pagina) weer.

Het eerste stuk komt uit 't Beginsel der eeuwige vreugde II van ds. J.W. Tunderman (1949 – maar de preken zijn nog wat jaren ouder).

Het tweede stuk komt uit Beleden Beloften van ds. M.J.C. Blok (De Vuurbaak, 1969), het derde, van ds. A. de Ruiters (uit 2001), heb ik van internet gehaald. Ze zijn alle drie voor hun tijd makkelijk leesbaar.

DOMINEE TUNDERMAN

Nu wij geroepen worden het woord Gods te belijden aangaande de bekeering, moet alles woord voor woord gesproken worden in het geloof.

Ik kan u niet prediken den bekeerden mensch, zooals hij reilt en zeilt en evenmin de bekeering van den mensch zooals die in het leven der geloovigen tot stand moet komen.

Ik kan u alleen prediken de deugden Gods, zooals die schitteren in Zijn genade en liefde over Zijn volk. Hij is het, Die Zijn volk verkiest en roept om Hem te kennen in Zijn heerlijkheid. Hij is het ook, Die ons bekeert van onze zonde tot de gehoorzaamheid aan Zijn wil, zoodat ons gansche leven doorlicht wordt door Zijn heerlijkheid.

Wij belijden een God, Die zondaren tot bekeering brengt.

Dat neemt de spanning uit ons leven niet weg en doet ons niet willoos en werkeloos neerzitten.

Dit is het nu juist, wat ons tot bekeering kan brengen: het geloof in Gods genade. Aan het Woord Zijner liefde moet al ons verzet stukbreken, zoodat wij ons aan zijn Geest gewonnen geven.

Dat neemt de spanning niet weg, maar dat brengt ons in de spanning.

Want wie gelooft, dat Gods genade en liefde tot hem is uitgegaan, die belijdt de levensgemeenschap met den Heere Jezus Christus; die kent, uit de diepten der zonde, Hem als den Middelaar en Verlosser. Christus is het, aan Wien ons leven dan is vastgehecht. En dat brengt de spanning in ons leven. Want dan komen de conflicten.

Christus is dood geweest en nu leeft Hij. Hij heeft geleden aan het kruis, maar heeft getriumfeerd in Zijn opstanding. Hij heeft gewandeld op de aarde, maar is nu in den hemel in de volle heerlijkheid.

Wij belijden onze levensgemeenschap met Hem.

Hij is het Hoofd en wij zijn Zijn lidmaten. Hij de wijnstok en wij zijn de ranken.

Maar hoe vloekt ons leven dikwijls daartegen.

Als Hij de wijnstok is, dan moet Zijn leven in ons openbaar worden. En als Hij ons Hoofd is, dan moet geheel ons leven, tot in iedere zenuw toe, door Hem worden beheerscht. En als Hij dan onze verheerlijkte Middelaar is, dan moet ons leven in gemeenschap met het Zijne vol zijn van het dienen en eeren van den Vader, zoodat onze arbeid priesterlijk werk wordt en ons spreken aanbidden en onze adem geheiligd door den Geest en onze hand vanuit den hemel bewogen en onze voet geleid.

Hoe strijdt ons leven dikwijls daartegen. Wat is er nog veel in onze levenspraktijk, dat de eerste aanraking met die heerlijkheid nog niet heeft gehad. Wat zijn er een ruimten in ons bestaan, waarin we Gods heerlijkheid nog niet hebben gezien.

De verkondiging van Gods genade, die zondaren bekeert, grijpt ons leven aan, want we zijn nog zoo onbekeerd. En toch werden we tot volmaaktheid geroepen. En de Schrift zegt wel, dat we in een punt des tijds veranderd zullen worden en dat dan ons vleesch en bloed het Koninkrijk der hemelen zal binnengaan.

Maar de Schrift zegt evengoed, dat wij nu in dit tijdelijke leven geroepen worden tot het kennen van den Heere in de vernieuwing en het herstel van ons leven. Wij worden veranderd in een punt des tijds, plotseling door het wonder. Maar we moeten nu veranderd worden en vernieuwd van dag tot dag, in het dagelijksch vragen naar den Heere en naar wat Hem behaagt.

Vanuit den Christus worden wij bekeerd, uit Zijn volheid en door Zijn Geest. En daarom hebben wij vanavond den Christus noodig in Zijn algenoegzaamheid. Hij leidt ons door dit leven naar het punt des tijds heen, opdat Hij ons losmaakt van de dingen, die Zijn heerlijkheid tegenstaan en wij in ons gansche leven met Hem verbonden worden om met Hem te leven door de gemeenschap Zijner genade.

Wij hooren dan: van de genade en de roeping Gods in onze bekeering en ik spreek u daarbij van tweeërlei:

- van de afsterving van den ouden en
- de opstanding van den nieuwen mensch.

De hele preek is (met alle 51 andere catechismuspreken van Tunderman) ook op internet te vinden:

<http://www.jw.tunderman.net/zondag33.html>

Maar daar is de taal aangepast aan de onze (heel leesbaar!!).

DOMINEE BLOK

Broeders en zusters,

Wij spreken vanmiddag over de wederkeer tot de HERE in het verbond. Daarbij zullen wij niet vergeten wat we in Zondag 32 beleden hebben, namelijk dat Jezus Christus ons vernieuwt tot bekering door de Heilige Geest. God alleen kan een nieuw begin maken. God alleen kan mijn leven nieuw opzetten. Wij, in zonde ontvangen en geboren, wij kunnen dat begin en dié oorsprong niet vernieuwen. Wij kunnen niet achter ons eigen begin teruggaan. Ik kan niet uit m'n huid kruipen.

Vanwaar moet dan die beslissende breuk met het verleden in ons leven komen? We zijn haters van God en van elkaar. Waar moet de kracht vandaan komen om rechtsomkeert te maken en het pad van Gods geboden te bewandelen ten einde toe? U verstaat toch, dat er aan ons leven niet wat gedokterd moet worden, dat een enkele correctie niet helpt, dat we met restauratie niet gebaat zijn, omdat alles van de grond af opnieuw moet worden opgetrokken. Het gaat om wedergeboorte, herschepping. Welnu, dat nieuwe begin is ons in Christus gegeven, de Middelaar van het Nieuwe Verbond. Vanuit Hem alleen is dat nieuwe begin mogelijk, voor de arme mensheid van onze dagen, voor heel het leven en ook voor ieder van ons persoonlijk. En daarvoor is Hij dan ook gegeven en gekomen in de wereld, en dat is het evangelie van Zondag 33.

Ik predik u vanmiddag niet de bekeerde mens zoals die denkt en leeft en doet. Ook niet de bekering van de mens zoals die tot stand moet komen. Ik predik Jezus Christus die de bekering werkt door zijn Woord en Geest.

Nu moet u niet denken, dat dit evangelie ons lijdelijk maakt. Er is geen evangelie dat ons meer prikkelt en stimuleert tot de activiteit van het geloof dan het evangelie van de verlossende genade in onze Here Jezus Christus. Zoals onze Dordtse Leerregels het zeggen: als Christus onze wil drijft en beweegt, gaat die wil ook zelf werken, zodat terecht gezegd wordt dat de mens door de genade Gods gelooft en zich bekeert.

Ik predik u Jezus Christus als de werker van de wederkeer tot de HERE in het verbond:

1. Hij werkt de droefheid over de verbondsverlating;
2. Hij werkt de vreugde in de Verbondsgod en
3. Hij werkt het verlangen naar de verbondsdienst.

1. De nieuwe opzet van uw leven is in Christus gegeven, is u in Gods verbond beloofd en wordt u in de sacramenten van doop en avondmaal betekend en verzegeld. Dit is het evangelie, dat de wereld in dreunt: zie, Ik maak alle dingen nieuw. Dit kan gezegd en moet uitgeroepen als evangelie tot alle mensen, tot alle wanhopige mensen buiten en binnen de kerk, die menen dat hun leven onherstelbaar geruïneerd en

verknoeid is. Hoe corrupt het ook is, het wordt vernieuwd daar waar de aansluiting van het geloof is aan Jezus Christus, het begin der schepping Gods. Jezus is ons nieuwe begin, een ander ken ik niet. Duizenden mensen zoeken de nieuwe opzet van hun leven en van de wereld van onze dagen buiten Jezus om in hun eigen kracht, talent, organisatievermogen of waarin ook. En ze zullen dat nieuwe begin nooit vinden, want het is in de Christus en nergens anders.

Maar ook in de kerk zelf hoor je vaak de mensen klagen: het wordt maar niet anders bij mij. Wij kunnen de echte vernieuwing van ons hart niet vinden. Waar is dan de breuk met dat vervloekte verleden als bij de verloren zoon? Waar is dan dat werkelijk komen tot andere gedachten, het opstaan en naar de Vader gaan en daarmee alle schepen achter je verbranden en inderdaad opnieuw beginnen in zijn gemeenschap? Wat moet ik daarvoor doen? En als het inderdaad zo is, dat ik er iets voor moet doen, is het dan wel een echt nieuw begin? Of is het dan in de grond der zaak toch niet anders dan een doortrekken – nu misschien vroom geraffineerd – van de oude lijn?

DOMINEE TON DE RUITER

Ongelovigen worden in de Bijbel opgeroepen zich te bekeren. Maar ook de gelovigen, om zich steeds weer te bekeren. Dagelijks. Daar gaat het over in Zondag 33. Boven de preek heb ik dan ook gezet als thema:

God roept ons allen op tot dagelijkse bekering.

Dagelijkse bekering. Wat is dat eigenlijk? En hoe doe je dat?

Eerlijk gezegd vertelt Zondag 33 wel wat de gevolgen zijn, maar niet hoe je dat moet doen. Jammer. Dat moeten we nu juist goed weten. Daarom wil ik daar in deze preek nadrukkelijk aandacht aan geven. Ik wil u duidelijk maken:

God roept ons allen op tot dagelijkse bekering

1. Wat is ware bekering en hoe doe je dat? (Vraag en Antwoord 88)
2. Wat zijn de gevolgen van ware bekering voor jezelf? (Vraag en Antwoord 89-90)
3. Wat zijn de gevolgen van ware bekering voor de wereld om je heen (Vraag en Antwoord 91)

1. Wat is ware bekering en hoe doe je dat? (Vraag en Antwoord 88)

Laat ik beginnen met een verhaaltje.

Het gaat over een wereldse, rauwe jongen: Bart. Voor hem waren er maar drie dingen echt belangrijk: eten, drinken en seks. Eén van de vele meisjes, nogal sexy, had een speciaal plekje in zijn hart. Op een dag, toen hij naar dat meisje toe rende omdat zij

aan de andere kant van een sportveld liep, merkte een sporttrainer op dat hij niet alleen snel liep maar ook een goede manier van lopen had. Die trainer vroeg hem om eens een poosje in de atletiekclub te komen.

Na wat aandringen van de trainer deed Bart het en het ging bijzonder goed. Hij behaalde al spoedig succesjes. Na enige tijd kon hij al meedoen met wedstrijden. 's Morgens toen hij zich voorbereidde op een wedstrijd kwam dat sexy vriendinnetje in een doorkijkblouse naar hem toe. 'Ik heb je de laatste tijd gemist', zei ze liefjes. 'Ga je met me mee? Maar hij weigerde beslist. Iets wat hij eerst nooit gedaan zou hebben. Hij kon tegen haar verleidelijkheid nooit nee zeggen. Maar nu zei hij 'Nee, sorry, ik denk er niet aan'. En zij keek: 'Hè, wat was er met hem?' 'Waarom ga je niet met me mee?', pruilde ze. En hij zei: 'omdat ik sportman ben geworden'.

Met die laatste woorden gaf hij aan dat hij zichzelf anders was gaan zien. Ik leef niet meer zoals vroeger. Hamburgers, cola en seks waren niet meer het belangrijkste; hij leefde met een ander doel. Hij was nu een serieuze atleet aan het worden en stond voor een wedstrijd. Hij had een ander levensdoel. Hij dacht anders over zichzelf; had een andere kijk op zichzelf. Ik ben niet meer degene die ik vroeger was.

Dit verhaal maakt duidelijk, dat veranderingen in je leven ontstaan als je anders over jezelf gaat denken. Toen Bart zichzelf anders ging zien, ging hij anders doen, anders leven. Kon en wilde hij nee zeggen tegen aantrekkelijke dingen, waar hij vroeger geen nee tegen kon zeggen.

Zo is het ook, maar nog veel sterker bij de ware bekering tot God. Wie bekeerd is gaat anders denken over zichzelf. Want dan geloof je dat je door Jezus Christus een ander mens bent geworden; wedergeboren; opnieuw geboren! Ik ben een nieuw mens. Daarom gáán we anders doen, want we zíjn anders. Zo roept de Bijbel gelovigen toe: mensen doe nu toch anders, want je bént wezenlijk anders. Je leeft met God. Leef nu uit dat geloof.

Of zoals de catechismus het zegt: je bent niet meer de oude. Kijk de oude mens sterft door het geloof. En door het geloof staat de nieuwe op. Want je gelooft dat Christus in je is gekomen met zijn Geest.

BESPREKING

Je ziet: er is niet alleen een taalverschil. Er is ook een verschillende aanpak en een andere manier van denken. Zo wordt in die oude preken (met name in de 'vrijgemaakte') meer geredeneerd dan tegenwoordig. Er wordt van uitgegaan dat er veel kennis van de Bijbel en van God is bij de toehoorders. Kennis wordt heel belangrijk gevonden. Maar vooral: vrijwel elke preek verwijst van begin tot eind naar

het 'grote verhaal': naar Gods verbond: Zijn weg met ons door de geschiedenis, in Christus: heilshistorische prediking.

Tegenwoordig houden we het veel basaler. Aansprekende beelden zijn niet alleen illustratie, ze zijn steeds vaker de hoofdlijn van het verhaal. Een associatieve en suggestieve lijn. De beelden hoeven niet allemaal logisch te kloppen – in onze beleving van het leven zit immers ook maar weinig logica. Als het maar aanspreekt. De lezer/hoorder wordt meer 'bij het handje genomen' (want we zijn gewend aan overzichtelijke verhalen en ons geheugen is heel kort). En meer dan bij het 'grote verhaal' wordt je bepaald bij je persoonlijke relatie met de Heere.

Vergelijk thema en verdeling maar eens, daarin zie je er iets van weerspiegeld.

(Tunderman)

Wij hooren dan: van de genade en de roeping Gods in onze bekeering en ik spreek u daarbij van tweeërlei:

- van de afsterving van den ouden en
- de opstanding van den nieuwen mensch.

(Blok)

Ik predik u Jezus Christus als de werker van de wederkeer tot de HERE in het verbond:

1. Hij werkt de droefheid over de verbondsverlating;
2. Hij werkt de vreugde in de Verbondsgod en
3. Hij werkt het verlangen naar de verbondsdienst.

(De Ruiters)

God roept ons allen op tot dagelijkse bekeering.

1. Wat is ware bekeering en hoe doe je dat? (Vraag en Antwoord 88)
2. Wat zijn de gevolgen van ware bekeering voor jezelf? (Vraag en Antwoord 89-90)
3. Wat zijn de gevolgen van ware bekeering voor de wereld om je heen (Vraag en Antwoord 91)

Herkenbaar, niet? Wie er etiketjes op wilt plakken die de 'tijdgeest' aanduiden, zal het hebben over modernisme tegenover postmodernisme. Zie je dat de tweede preek, van ds. Blok, er min of meer tussenin staat?.

Vraag: kun je concreet aanwijzen dat hij van beide wat heeft?